

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ
T.B.M.M. GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 20.10.2011

Sayı: 2011/460

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri uyarınca; "Basının halkın bilgi edinme hakkından en geniş biçimde yararlanabilmesini sağlamak için çalışma şartlarının iyileştirilmesi, basın özgürlüğünü sağlamaya yönelik önlemlerin ve kararların tespiti" için bir Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

① Mehmet Sander
Mersin Mv.

Ali Utanmaz
Ayduz Mv.

Mehmet ERDOĞAN
Muğla Mv.
Enver ERDEM

Erkan AKGAY
MANİSA Mv.

Ali ÖZ
Mersin m.v.

Prof. Dr. Alim İSİK
Kütahya Mv.

Seyfettin ULLAK
Adana Mv.

Elazığ m.v.
Yusuf Halacoglu
Kayseri Mv.

Prof. Dr. Zühal TOPÇU
Hakkari Mv.
Zühal

Lüner ONAL
(Manisa)

Kemal HİSAR
Akyazı Mv.

Bülent Beley
Teluk Mv.

Ahmet Arın Bulut
Bakır Mv.

Necati ÖZENSÖZ
Samsun Mv.

Oktaç ÖZTÜRK
Erz. Mv.

D. Ali Torkat
İst. Mv.

Celal AOAN
İst. Mv.

MESUT DEDEOĞLU
Kahramanmaraş Mv.

ATIL KAYA
İst. Mv.

Emir Haluk Ayhan
Lyon Denizli Mv.

EMİN GINAR
Kastamonu Mv.

GEREKÇE

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinde ve Avrupa Birliği'nin temel kanunlarında, ifade özgürlüğü hakkı koruma altına alınmıştır. Fikir özgürlüğü, sınırsızca bilgi alma ve verme hakkı, basın kuruluşlarının özgürlüğü yine kanunlarla korunmaktadır. Türk basınının özgürlüğü, her ne kadar kanunlarla hür ve sansür edilemez olarak garanti altına alınmış olsa da, bu durum bazı kısıtlarla sınırlandırılmıştır.

Ülkemizde eskiden beri gelen, basın üzerindeki baskılar Cumhuriyetin kabulünden sonra da devam etmiştir. 1950 yılında 5680 sayılı Basın Kanunu kabul edilmiş, bu kanunla Türk basım üzerindeki baskı oldukça azalmıştır. 1954 yılında ise gazeteciler üzerindeki baskı yeniden artmış, 1960 yılına kadar süren baskılar 212 sayılı yasa ile önlenmeye çalışılmış, 1971'de 12 Mart Muhtırası ile basının özgürlüğü yeniden kısıtlanmış, 1980'deki askeri süreçte de kısıtlama devam etmiştir. 80'li yıllardan itibaren Türk basınında, gazeteci kökenli olmayan iş adamlarının hâkimiyeti geçerlilik kazanmış ve bu durum günümüzde de devam etmektedir.

Uluslararası Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) örgütünün her yıl yayımladığı "Dünya Basın Özgürlüğü Sıralamasında Türkiye, 2005'te ve 2006'da 98. sırada, 2007'de 101., 2008'de 102. ve 2009'da 122. sırada yer alarak, son 5 yılda basın özgürlüğünde sürekli gerilemiştir.

Ülkemizde basın özgürlüğünü tehdit eden yasal ve yapısal pek çok engel bulunmaktadır. Uluslararası Yayıncılar Birliği'nin (IPA), son raporunda "Türkiye'nin birçok politik reformu gerçekleştirmiş olmasına rağmen basın özgürlüğü ve gazetecilere uygulanan kısıtlamalar anlamında Avrupa Birliği'ne katılmaya hazır olmadığı" belirtilmiştir. İktidara karşı yayınlar yapan medya kuruluşları üzerinde, hükümet tarafından çeşitli uygulamalarla basın özgürlüğü sınırlandırılmaya ve kısıtlanmaya çalışılmaktadır. Devlete bağlı olmayan basının giderek daha fazla baskı altında oldukları, karalama kampanyaları nedeniyle şirketlerini kapatmak zorunda kaldıkları görülmektedir.

Önce özelleşen ardından da tekelleşmeye başlayan medya kuruluşları, patronlarının istekleri ve çıkarları doğrultusunda yayın yapmak zorunda kalmaktadırlar. Medya patronlarının yalnızca ticaret kültürü olan iş adamları ve büyük bir tekelleşmenin söz konusu olması, gazeteciliği, gazeteleri halkın bilgi kaynağı değil de iş adamlarının gazetelerini ticarethane olarak görüp daha çok para kazanma politikası haline getirmiştir.

Basın mensupları sadece fikirlerini ifade ettikleri için özgürlükleri kısıtlanabilmekte, çok güç koşullar altında görevlerini yerini getirmeye çalışmakta, bu uğurda cinayetlere kurban gitmektedirler. Engellemelere yada baskılara yönelik şikâyetlerini dile getiren basın mensupları azar, hakaret, baskı, şantaj, dayatma ya da işinden alıkonulma şeklinde tepkilerle karşılaşmaktadırlar.

Diğer taraftan; basın tarafından yapılan haklı veya haksız ithamlar, inançlar ve maneviyat üzerinden yapılan ağır istismarlar, taraflı, çarpıtılmış haber ve yorumlar, kurum ve kişilere karşı yıpratma politikaları, yazılı ve görsel medyadaki kirlenme büyük boyutlara ulaşmıştır. Bu nedenlerle basın; kamuoyunda kendisine duyulan güveni kaybetmekte, belli güç odaklarının elinde sadece tek sesliliğin yaşayabildiği bir sistemin dayanağı olmaya doğru gitmektedir. Gerçekte, tüm bu tutum ve uygulamalar demokrasimize kapanması zor yaralar açmaktadır.

Basın; kanunları ve basın meslek ilkelerini gözeterek, her anlamda özgür olmalıdır. Basının özgür hareket edemediği bir ülkede gerçek ve sağlıklı bir demokrasiden söz etmek mümkün değildir. Kurum ve kişilerin kısıtlamaları olmadan, kendi özgür iradeleriyle, halkın gerçekleri öğrenme hakkını da gözeterek, gerçekleri bulup bozmadan, abartmadan kamuoyuna yansıtmak temel olgusundan uzaklaşmadan kararlılığını vurgulayarak çalışmalarına devam etmelidir.

21. yüzyıla geldiğimizde halen demokrasimizin tam anlamıyla işlemediğini görmek üzücüdür. Bunun bilincinde hareket edilmesi ve bu bağlamda gerekli tedbirlerin vakit geçmeden alınması gerekmektedir.